

Центральний державний
історичний архів України
м. Київ

Фонд 82

Опис 1

№ за реєстром 136

Стародубський повітовий земський суд

Фонд 82

Опис 1

1765 - 1781 рр.

СТАРОДУБСЬКИЙ ПОВІТОВИЙ ЗЕМСЬКИЙ СУД

(назва фонду)

Фонд № 82

Опис № 1

(назва опису)

1765 – 1781 рр.

(крайні дати документів)

Центральный государственный исторический архив СССР

" СТАРОДУБСКИЙ ПОВЕТОВЫЙ ЗЕМСКИЙ СУД "

(название фонда)

Фонд № 82

О п и с ь № 1

(название описи)

1765 - 1781 гг.

(крайние даты документальных материалов)

(1764-1781, 1796-1831 рр.)

м.Стародуб, полкове місто Стародубського полку, з 1782 р. - Новгород-Сіверського намісництва, з 1796 р. - Малоросійської губ., з 1802 р. - Чернігівської губ.

Земський повітовий суд утворено в результаті судової реформи 1760-1763 рр.^{*} та згідно з універсалом гетьмана від 19 листопада 1763 р.¹⁾, підтвердженого указом Сенату від 10 листопада 1764 р.²⁾, що санкціонував новий судоустрій в Лівобережній Україні.

На території полку створювалося 2-3 судових повіти, до яких входило кілька сотень. У кінці 1764 р. проведено вибори до земського суду³⁾, в них брала участь козацька старшина, духовні і світські землевласники, козаки, які мали землеволодіння на території полку. Новообраних суддів було прирівняно до бунчукових товаришів, підсудків - до полкових обозних, писарів - до полкових осавулів; судді обов'язково приймали присягу⁴⁾. Посади членів с. були дожиттєві. Вводилась посада возного⁵⁾. Почав функціонувати з січня 1765 р.⁶⁾ Засідав тричі на рік: з 7 січня до Пасхи; після Трійці до 1 липня; з 9 вересня до Різдва. Розглядав, головним чином, цивільні справи; виконував і нотаріальні функції.

* Про судові реформи 1760-1763 та ін.років див. оп.І, ф.68

1) Сборник Харьковского историко-филологического общества. т.8, X., 1896; ф.51, оп.3, спр.17715; ф.54, оп.2, спр.355

2) ПСЗ, т.XVI, № 12277

3) ЦДІА, ф.51, оп.І, спр.2559, 2694, 2698, 2699, 2716, 2722;

оп.3, спр.18391, 18448; ф.270, оп.І, спр.5;

ф.102, оп.2, спр.1891

4) ЦДІА, ф.51, оп.І, спр.2697

5) ЦДІА, ф.220, оп.І, спр.26; ПСЗ, т.XXI, № 15478

6) Сборник Харьковского историко-филологического общества.

т.8, стр.126, X., 1896

З.с. виносив остаточні рішення, які підлягали перегляду лише в апеляційних випадках.

З введенням судової реформи полкові і сотенні канцелярії по-бавлялися права розглядати справи, віднесені до компетенції земських судів. Відповідно незакінчені в діловодстві справи полкових і сотенних судів передавалися на закінчення до земського суду.

Діяльність З.с. нормувалася рядом нормативних актів організації влади, Литовським статутом, іншими нормами українського права і почасти російським законодавством, що проникало в судочинство України. Апеляційною інстанцією для З.с. був Генеральний військовий суд; в адміністративних питаннях з 1764 р. - підпорядковано 2-й Малоросійській колегії.

Ліквідовано у 1781 р.⁷⁾ в зв'язку з скасуванням в Лівобережній Україні залишків політичної автономії і запровадження на її території положення про управління губерніями 1775 р.⁸⁾ Козацько-адміністративний поділ ліквідовано, утворено Київське, Новгород-Сіверське і Чернігівське намісництва⁹⁾. Судовий округ співпадав з адміністративною одиницею - повітом. Функції земського суду передано верхнім і нижнім розправам та уездним судам, що діяли на підставі тільки російського законодавства.

Павло I указом від 30 грудня 1796 р.¹⁰⁾ відновив земські повітові суди. Компетенцію суду було розширено; розглядав як цивільні так і кримінальні справи. Судочинство велося за нормами Литовського статуту, українського права і почасти російського права. Вищою апеляційною інстанцією був Малоросійський генеральний суд, з 1802 р. - Чернігівський генеральний суд. В адміністративних питаннях підпорядковувався губернському правлінню. Остаточного З.с. ліквідовано указом Сенату від 6 грудня 1831 р.¹¹⁾

7) ПСЗ, т. XXIV, № 15229, 15265

8) ПСЗ, т. XX, № 14392

9) ПСЗ, т. XXI, № 15378, 15229, 15228, 15227

10) ПСЗ, т. XXIV, № 17594

11) 2ПСЗ, т. IV, від. 2, № 4992

Функції З.с. передано уездним судам, які діяли на підставі загальноросійського судового законодавства.

При З.с. діяла канцелярія, яку очолював писар. Під його керівництвом знаходились канцеляристи, яких було розподілено між повіттами, кількість яких залежала від кількості сотень, що входила в повіт, після 1796 р. між департаментами: цивільним і кримінальним.

З.с. одержував від керівних установ (Генерального військового суду, Малоросійської колегії, губернських правлінь) укази, накази; спілкувався з ними рапортами, донесеннями; періодично надсилав звіти, відомості. З рівними за положенням установами (гродські, підкоморські суди та ін.) зносився повідомленнями, листами.

У суді велися реєстрові книги документів, що надходили в суд книги протоколів рішень, постанов, вироків суду; книги кріпосних актів та ін.

Фонд 82 зберігся неповністю. Фонд має 210 од.зб., що надійшли з колишнього Центрального архіву давніх актів (1944 р., оп.І), з філіалу ЦДІА УРСР в м.Харкові (1974 р., описи 2,3).

Науково-довідковий апарат складається з трьох інвентарних описів: оп.І за 1765-1781 рр. - 13 од.зб. (Київ); оп.2 за 1764-1792 рр. - 167 од.зб. (Харків); оп.3 за 1798-1817 рр. - 30 од.зб. (Харків). Справи в описах систематизовано за хронологічною ознакою. Заголовки розкривають зміст справ. Текст описів машинописний. Здійснено тематичну розробку документів фонду для каталогів. У 1954 р. фонд Суд земський повіту Стародубського об'єднано з фондом Стародубський повітовий земський суд.

У фонді зберігаються: укази Малоросійської колегії, Генерального військового суду, протоколи суду; справи про спори за землю, маєтки, спадщину між козацькою старшиною, поміщиками, козаками; стягнення грошових боргів; відомості про населені місця Стародубського полку та ін. У фонді є справи за 1781-1792 рр. розпочаті в діловодстві уездного суду.

Проведено виявлення документів за темою: "Історія міст і сіл України".

Література: Л.Миллер. Очерки из истории и юридического быта старой Малороссии. Суды земские, городские и подкоморские в XVIII в. в кн. Сборник Харьковского историко-филологического общества. т.8, X., 1896;

А.И.Пашук. Суд і судочинство на Лівобережній Україні в XVII-XVIII ст. (1648-1782 pp.). Львів, 1967.

1996 р. Науковий співробітник
відділу науково-довідкового апарату

Т.В.Слюдинова *Т.В. Слюдинова*

№ пп	Дело по изв. №	Название дел и др. ед. хранения	Крайние даты	Кол. лист.	Приме- чание
1	2	3	4	5	6
1		Дело о наградах и грабежах секунд-майора Куляски Г. на именинах Киево-Печерской лавры в Новоместской сотне, Стародубского полка.	1765г.	3	
2		Дело о споре за сенокос между отставным значковым товарищем Зубрицким И. и казаком Мглинской сотни, Стародубского полка Шигарцевым Г.	1766г.	14	
3		Дело о разделе движимого и недвижимого имущества умершего бунчукового товарища Скоруппы И. между его сыновьями.	1773- 1781гг.	20	
4		Дело о споре за имение между наследниками умершего казака Первой Почеповской сотни, Стародубского полка Мотлоха М.	1775г.	7	
5		<u>Движимое и недвижимое</u> Дело о споре за недвижимое имущество между наследниками казака Мглинской сотни Стародубского полка Василиевича Т.	1778г.	16	
6		Дело об отказе дочери стрельца Иванча возвратить заложенную казакм Мглинской сотни Шевкуном А. землю.	1779г.	4	
7		Дело о споре за пахотные и сенокосные земли между войсковым товарищем Рознатовским И. и казаком Шпадаренко Ф.	1779г.	5	
8		Дело о споре за наследственное имущество между казачкой Мглинской сотни Стародубского полка Туболова К. и казаком Столкиным Г.	1779г.	5	
9		Дело о взыскании денежного долга возным Первой Мокловой сотни, Стародубского полка М архащенко П. с сотенного атамана Лисовского М.	1779 г.	10	

1 2 3 4 5 6

10 Опись документов дела о споре за пахотную землю между казаками Первочеповской сотни, Стародубского полка Максимом и Денисом Злыдневым и Слянюк В.

1781г. /

В данную опись внесено 10 |десять| единиц хранения.

12/II -52г.

Научный сотрудник

|ПОЛЫНЕЦ|

Опись отредактирована научным сотрудником Хомутецкой 3. и отпечатана в 1954 году:

16 января 1956г. Нач. отдела А. Трезенко

Хранились в архиве Ревнивец

Всего: 10 документов на 10 л.

11 XII 1970г. см. науч. архив. Ревнивец

11. Недействующий опись, составленный в 1950г. 1781г. 2 л.

12 10 - ксс в 1967г. 1798- 1817г. 7 л.

13. Недействующий опись 1775- 1779г. 1 л.

Внесено в опись на основании описи от 20/II-1975. 3/IV/1975 под № 14-13. Наимено 13/III/1975г. 1 л.

20/II-75. Нач. отдела Т. Сергеев
Ст. хр. Г. Яковлев. Д. 1 л.

Всего в описи 13 документов /справ.
Зав. отделом М. А. — Хомутецкая Л. А.
Ст. архивист Т. В. — Цыбал Т. Н. 12.05.1989г.

ЦДАК УКРАЇНИ
ПЕРЕВІРНО

Ц. 136
Зав. архіву *В. В. Пугач*

ЦДАК УКРАЇНИ

ПЕРЕВІРНО

№ 1212/2012

Зав. архіву *В. В. Пугач*

В описи проишено и
проиндентифицировано 2(96) описей
Кр. 7. Ефес. 241 19